

MINDERHEDEN
F **RUM**

DE STEM VAN HET MINDERHEDENFORUM OVER
MEDIA

WEG MET DE 'MEDIA-ALLOCHTOON'

Bijna de helft van de witte Vlamingen wil geen mensen met een migratieachtergrond als burens. Nochtans heeft meer dan de helft nooit contact met hen. Waar komen die hardnekkige vooroordelen dan vandaan? De media zijn voor vele mensen een venster op de wereld. Ze bepalen misschien niet wat mensen denken, maar ze zetten wel de toon. En de **toon over etnisch-culturele minderheden in de Vlaamse media is grotendeels negatief**.

Hoewel er stilaan meer verscheidenheid komt in invalshoeken en thema's, blijven de media grossieren in **stereotypen**: de werkloze, de hangjongere, de terrorist. Hoe vaker de boodschap herhaald wordt, hoe dieper ze wortel vat. Dit slechte imago achtervolgt mensen met een migratieachtergrond tot in de zoektocht naar een flat of een baan. Hun zelfbeeld lijdt er onder. Want zij herkennen zich niet in het beeld dat van hen wordt geschetst in nieuws- en andere programma's. Zij zien weinig gezichten en namen zoals de hunne voor of achter de camera. **Het mediawereldje is een wit bastion**. De dominante blik is bijgevolg wit. Jongeren met een migratieachtergrond kijken meer naar het nieuws dan hun witte leeftijdsgenoten, maar zelden wordt hun leefwereld getoond zoals hij is, als hij al aan bod komt.

Voor het Minderhedenforum is de impact van de media op hoe wij kijken naar de samenleving en naar elkaar te groot om niet in te grijpen. Wij vragen van de overheid en de media **een structureel en samenhangend beleid rond beeldvorming, interculturele programmatie en diversiteit van het personeel**.

EENZIJDIGE BEELDVORMING

MEDIA ZOEKEN HET CONFLICT

Mensen met een migratieachtergrond zijn oververtegenwoordigd in de nieuwsberichtgeving, en niet op een goede manier. Vooral tv-nieuwsuitzendingen zijn doordrenkt van pessimisme rond intercultureel samenleven. Nieuwsfeiten worden gekaderd als een conflict tussen witte en andere Vlamingen, waarbij de media de witte middenklasse bedienen. Hun denkkader bepaalt wat nieuws is en hoe dit wordt gebracht. Werkloosheid onder mensen met een migratieachtergrond is dan al snel de schuld van taalproblemen en werkhouding, niet van discriminatie.

MEDIA MIJDEN HET DEBAT

Mediadebatten over intercultureel samenleven worden gedomineerd door blanke, hoogopgeleide mannen van middelbare leeftijd. Zij vertolken slechts één perspectief, dat wordt voorgesteld als neutraal. Etnisch-culturele minderheden willen niet dat er enkel over hen wordt gepraat, zij willen meepraten en hun stem laten horen. Zij krijgen echter moeilijk toegang tot de media. Het gevolg is dat een karikatuur als de 'mediamoslim', die niets te maken heeft met de realiteit, vrij spel kan krijgen. Genuanceerde stemmen komen weinig aan bod.

HET MINDERHEDENFORUM WIL:

- ✦ EEN JOURNALISTIEK VAN TOENADERING EN EMPATHIE IN PLAATS VAN EEN VAN POLARISATIE EN CONFLICT.
- ✦ DIEPGAANDE BERICHTGEVING, MET KENNIS VAN ZAKEN, WAARBIJ JOURNALISTEN DE TIJD KRIJGEN OM ZICH IN TE WERKEN IN EEN THEMA, OM DAN GENUANCEERD VERSLAG UIT TE BRENGEN OVER DE DIVERSE SAMENLEVING.

Q&A WAT DOET HET MINDERHEDENFORUM?

NAIMA CHARKAOULI is de directeur van het Minderhedenforum.

© Sigrïd Spinnoix

Wat doet het Minderhedenforum rond media?

“Wij zitten in het vaste overleg met de VRT en doen aanbevelingen rond de diversiteit van het personeel en diversiteit in nieuws en fictie. Wij bespreken er mee ideeën over hoe het anders kan en kaarten knelpunten aan. Met de IMADs, de Interculturele Media Awards, hebben wij al enkele keren positieve voorbeelden in de kijker gezet. Via mediatrainingen maken wij mensen uit de etnisch-culturele verenigingen mediavaardiger, zodat zij zich meer kunnen profileren als woordvoerder en expert.”

Welke impact heeft het werk van het Minderhedenforum?

“Wij zijn trots dat de VRT nu rond diversiteit in haar beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid concrete engagements aangaat en dat er acties zijn, zoals de diversiteitsstages die mensen met een migratieachtergrond helpen in- en doorstromen. De klik is gemaakt. Diversiteit is een onderdeel geworden van de strategie. Er zijn meer mensen met een migratieachtergrond voor en achter de camera. Wij hebben ons steentje daartoe bijgedragen door er voortdurend op te hameren dat ze mensen moeten zoeken en kansen geven. Maar we staan bijlange niet waar we zouden willen staan.”

Wat staat er nog op stapel?

“Wij moeten de media op hun verantwoordelijkheid blijven wijzen. Wij blijven ook inzetten op het mondiger maken van etnisch-culturele verenigingen, opdat zij sterker aanwezig kunnen zijn in de media. Wij blijven pleiten voor een correcte beeldvorming die de diverse realiteit toont zoals ze is, en voor interculturele fictie. En humor. Wat relativering is nooit slecht.”

**1 PROCENT VAN DE
MEDIABANEN**

IS IN HANDEN VAN MENSEN
UIT ETNISCH-CULTURELE
MINDERHEDEN

TE VEEL CLICHÉS

Op het scherm zijn mensen met een migratieachtergrond zo goed als afwezig. Zij duiken nauwelijks op als deelnemer aan quizzen of als volwaardige personages in fictiereeksen. Zij zijn zelden vanzelfsprekend aanwezig in programma's, zonder dat meteen scherp wordt gesteld op hun afkomst of dat die wordt uitgemond. Het kan echter anders. Zo bracht het ter ziele gegane *Man Bijt Hond* vaak stukjes over diversiteit in beeld zonder in clichés te vervallen, of zet *So You Think You Can Dance* de stedelijke jongerencultuur in de kijker, waarbij het talent van de dansers centraal staat, niet hun afkomst.

TE VEEL KOUDWATERVREES

In de Verenigde Staten was de telenovelle *Ugly Betty*, die draaide rond een jonge vrouw met Hispanic roots, een kijkcijferkanon. De leefwereld van Hispanic Americans werd op een authentieke manier getoond; subtiel werden vragen gesteld over identiteit en verdoken racisme. De Vlaamse versie ervan, *Sara*, ging alleen over witte mensen. Er is een groeiende markt voor goede interculturele televisie, die de wereld toont vanuit meerdere perspectieven en dit voor een breed publiek. Maar de Vlaamse media zien er niet echt brood in. Tv-makers voelen koudwaterrees. Zij laten zo hele bevolkingsgroepen volledig links liggen in hun programmatie.

HET MINDERHEDENFORUM WIL:

- ✦ DAT INTERCULTURALITEIT OP TELEVISIE DE NORM WORDT.
- ✦ DAT OPDRACHTGEVERS INTERCULTURALITEIT OPNEMEN IN HUN VEREISTEN VOOR PROGRAMMA'S EN FORMATS.
- ✦ DAT REGIONALE TV-ZENDERS EEN DEEL VAN HUN ZENDTIJD GEBRUIKEN VOOR INTERCULTURELE TV UIT STREEK OF STAD, GEMAAKT IN SAMENWERKING MET ETNISCH-CULTURELE MINDERHEDEN.

“DUBBELE MORAAAL EN DUBBEL WOORDGEBRUIK”

“Met mijn mediakritiek op de website van Kif Kif analyseer ik dagelijks hoe media omgaan met etnisch-culturele minderheden in hun berichtgeving. Ze hanteren een dubbele moraal en een dubbel woordgebruik. Is iemand met een migratieachtergrond succesvol, dan is hij Vlaming. Is hij betrokken bij een misdrijf, dan telt alleen nog zijn herkomst. Een man die zijn vrouw doodt, dat heet een familiedrama als hij wit is, een eremoord als hij een migratieachtergrond heeft. Opstootjes met jongeren uit etnisch-culturele minderheden zijn rellen, met witte jongeren zijn het ongeregelde. Een incident waar iemand met een migratieachtergrond bij betrokken is, veroorzaakt een wekenlange mediastorm; als het om een witte Vlaming gaat, sterft het vaak een stille dood. Sommige woorden, zoals extremistisch, radicaal of fundamentalistisch, komen bijna uitsluitend voor in combinatie met moslim. Die voortdurende link tussen moslims en terreur is een van de schadelijkste aspecten van de berichtgeving vandaag. De felste reacties kreeg ik vorig jaar met een vergelijking tussen de foto's die gebruikt werden in de berichtgeving over het Offerfeest, het belangrijkste feest voor moslims, en Kerstmis, het belangrijkste feest voor witte Vlamingen. Offerfeest: bloederige tafereelen van geslachte schapen; Kerst: idyllische plaatjes van kerstbomen en de kerstman. Media zouden nooit op het idee komen om daar een foto bij te zetten van een bloederige kalkoenslachting. Het komt vaak door onwetendheid, eerder dan onwil. En door een gebrek aan diversiteit op de redactievloer. Redacties zijn wit. Opiniemakers zijn blank, middenklasse en man, tussen 35 en 50 jaar. Zij bekijken alle thema's door die bril. Ik ga bijna dagelijks het gesprek aan met journalisten over hun werk. Ik wijs hen op fouten, of op het feit dat zij met hun berichtgeving een vertekend beeld geven. Vaak minimaliseren zij de impact ervan. Structureel verandert er weinig. Er is een gebrek aan zelfkritiek in de manier waarop media omgaan met etnisch-culturele minderheden.”

YOUSSEF KOBO, Kif Kif

EEN WIT BASTION

MEDIAPERSONEEL WEINIG DIVERS

.....

Mediabazen zoeken mensen met een gelijkaardig profiel als zij: wit, middenklasse, vaak nog mannelijk. Ze weigeren te werken met streefcijfers voor meer personeel met een migratieachtergrond. Doen ze dat wel, zoals de VRT, die streefcijfers heeft in haar afspraken met de overheid, dan zijn ze weinig ambitieus. De gevolgen laten zich raden. Bij de VRT, nog de beste van de klas, begint het diversiteitsbeleid stilaan vruchten af te werpen. Maar in het Vlaamse medialandschap in het algemeen is 1 procent van de 17000 banen in handen van mensen uit etnisch-culturele minderheden.

HET MINDERHEDENFORUM WIL:

- + DAT DE BEHEERSOVEREENKOMST VAN DE VRT MET DE VLAAMSE OVERHEID BINDENDE STREEFCIJFERS BIJLT BEVATTEN VOOR ETNISCH-CULTURELE DIVERSITEIT.
- + DAT HET STREEFCIJFER VAN 4 % MENSEN MET EEN MIGRATIEACHTERGROND BIJ DE VRT WORDT OPGEKRIKT NAAR MINSTENS 10%.
- + DAT ER GERICHTE ACTIES KOMEN VOOR MEER EN BETERE ETNISCH-CULTURELE DIVERSITEIT IN DE PRIVATE MEDIA.
- + DAT ER EEN AANGEPAST PERSONEELSBELEID KOMT IN MEDIABEDRIJVEN, MET ONDER ANDERE DIVERSITEITSSTAGES ZOALS DE VRT DIE HEEFT.

**MINDER DAN 5 % VAN
DE FICTIEPERSONAGES**
HEEFT ZICHTBAAR EEN
MIGRATIEACHTERGROND

“DIVERSITEITSSTAGE IS IDEALE AANZET”

“Ik zag de vacature voor de diversiteitsstage bij de VRT op haar website, toen ik in mijn laatste jaar taal- en letterkunde zat. Ik heb niet gearzeld om mij in te schrijven. De stage was expliciet voor jongeren met ouders of grootouders uit een niet-EU-land, en die heb ik. Ik voel me niet zo erg ‘allochtoon’, ik was ook niet beledigd omdat ik louter op mijn afkomst aangesproken werd. Ik wilde zo graag beginnen, ik zag het als een kans om in een mediabedrijf binnen te geraken, want gewone vacatures liggen niet dik gezaaid. Ik begrijp ook dat men een apart kanaal creëert om mensen met een migratieachtergrond een duwtje in de rug te geven. Na de selectierondes kreeg ik een betaalde stage op de redactie van *Vlaanderen Vakantieland*, waarschijnlijk omdat ik geen uitgesproken profiel en een brede interesse had. Het is me nooit rechtuit gezegd, maar het is me ter ore gekomen dat sommigen vonden dat ik die stage alleen te danken had aan mijn afkomst, en niet aan mijn kwaliteiten. Maar kleur primeert niet op kwaliteit, het is gewoon beide. Wie niet voldeed, zag zijn of haar contract niet verlengd. We hebben ons hard moeten bewijzen. Ik heb alleen lof over die stage, ze was zeer vruchtbaar. Ik kreeg veel verantwoordelijkheid, met volwaardig redactie- en reportagewerk. Bovendien was er de steun van de Cel Diversiteit, waar je altijd kon aankloppen en in vertrouwen spreken als dat nodig was. Na nog een verlenging op de redactie van *Vlaanderen Vakantieland* heb ik meegeedongen naar een plek bij de VRT-nieuwsdienst en daar heb ik nu een vaste baan. Die stage was de ideale aanzet. Ik kon tonen wat ik in mijn mars had. In mediabedrijven gebeurt veel via netwerken en contacten, en die had ik tijdens die stage kunnen opbouwen.”

DANIRA BOUHKRISS, VRT-nieuwsdienst

“WITTE MEDIA LATEN POTENTIEEL SCHIETEN”

“Media hier zijn bevooroordeeld: ze schrijven meestal negatief over etnisch-culturele minderheden. Zonder duiding en achtergrond bovendien. Zo bleek onlangs uit een studie dat jeugdcriminaliteit niets te maken heeft met etnische achtergrond en alles met een falend schoolbeleid: jongeren haken af op school en gaan dan stommiteiten doen. Media spitten dat niet uit, terwijl zij er zijn om cafépraat te ontkrachten. Media kunnen mensen sensibiliseren, mensen veranderen. Ik werk zelf voor een Chinese krant, ik probeer positieve verhalen te brengen over België, over wat mensen verbindt. Mensen met een migratieachtergrond vertrouwen witte media niet. Zij betrappen ze op fouten in de berichtgeving over hun land van herkomst. Als dat niet klopt, klopt de rest dan wel? Dus gaan ze hun informatie elders zoeken. Dat is ook zo voor hun ontspanning. Als er een Chinese kandidaat is bij Komen Eten, dan bel ik meteen al mijn kennissen opdat ze kunnen kijken. Het geeft je de kans om nadien met je burens mee te praten. Maar er zijn zo weinig mensen met een migratie-achtergrond op de Vlaamse televisie. Er zijn ook weinig programma’s uit andere landen, behalve dan de Verenigde Staten. Waarom geen comedy uit Italië? Of een show uit de Maghreb-landen? Dat geeft je de kans om iets te leren over de achtergrond van etnisch-culturele minderheden die hier zijn. Dan worden ze misschien ook beter begrepen. Maar die programma’s zijn er niet. Dus gaan etnisch-culturele minderheden kijken naar tv op het internet of via satelliet. De witte markt is nu nog groot genoeg, maar dat verandert. Ik begrijp niet dat mediabedrijven niet beseffen welk een potentieel ze zo laten schieten.”

RONG LU, journaliste

© RTBF

COLOFON

Deze brochure is een uitgave van Minderhedenforum vzw

Redactie: Isa Van Dorsselaer

Foto's: VRT (Cover),

Sigrid Spinox (p.5),

VRT (p.8, p.11),

RTBF (p.13)

Deze brochure maakt deel uit van een reeks brochures over de basisstandpunten van het Minderhedenforum. Het Minderhedenforum vertegenwoordigt etnisch-culturele minderheden en geeft ze een stem. Benieuwd naar de andere brochures uit deze reeks? Vraag ze op bij:

MINDERHEDENFORUM

Vooruitgangsstraat 323/4

1030 Schaarbeek

info@minderhedenforum.be

02 245 88 30

www.minderhedenforum.be

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Maart 2014

V.u. Hüseyin Aydinli, Vooruitgangsstraat 323/4, 1030 Schaarbeek

Met steun van het Federaal
Impulsfonds voor het
Migrantenbeleid en de
Vlaamse overheid.

MINDERHEDEN
F **RUM**